

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің
2024 жылғы «03» мамырдағы №
7 хаттамасына №17 қосымша

«KazakhExport» ЭСК» АҚ
Директорлар кеңесінің
2024 жылғы «03» мамырдағы
№ 7 шешімімен бекітілген

**«Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамының
Экспорттаушының қаржы ұйымдары алдындағы азаматтық-құқықтық
жауапкершілігін сақтандыру қағидалары**
(2025 жылғы «23» сәуірдегі жағдай бойынша №2 өзгерістер мен толықтырумен)

Астана қ., 2024 жыл

ІНҚ БОЙЫНША ТҮЙІНДЕМЕ

ІНҚ атауы	«Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамының Экспорттаушының қаржы ұйымдары алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру қағидалары
ІНҚ иесі	Сақтандыру және кепілдік департаменті
Қолжетімділік деңгейі	Жалпыға қолжетімді
Қоғамның барлық қызметкерлерін ІНҚ-мен таныстыру бойынша іс-шаралар	ІНҚ «Ішкі портал» желілік дискісіне орналастырылған күннен бастап 1 (бір) жұмыс күні ішінде электрондық пошта арқылы жіберу
Енгізілген өзгерістер мен толықтырулар:	
«Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ Директорлар кеңесінің 2025 жылғы «28» ақпандағы шешіміне (№03 хаттама) сәйкес № 1 өзгерістер мен толықтыру енгізілді	2025 жылғы «28» ақпандағы № 03
«Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» АҚ Директорлар кеңесінің 2026 жылғы «23» сәуірдегі шешіміне (№ 06 хаттама) сәйкес № 2 толықтыруларымен	2026 жылғы «23» сәуірдегі № 06

Мазмұны

1-тарау. Жалпы ережелер	4
2-тарау. Анықтамалар мен терминдер	4
3-тарау. Сақтандыру объектісі	6
4-тарау. Сақтандыру жағдайлары	6
5-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі	6
6-тарау. Сақтандыру оқиғаларынан болдырмау және сақтандыруды шектеу	7
7-тарау. Кепілдіктер	9
8-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны	9
9-тарау. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі	10
10-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы	10
11-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері	10
12-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары	15
13-тарау. Сақтанушының және (немесе) Пайда алушының Сақтандыру жағдайы басталған кездегі іс-әрекеттері	15
14-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және залал мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі	16
15-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен талаптары	17
16-тарау. Сақтандыру шартын тоқтату талаптары	18
17-тарау. Суброгация	19
18-тарау. Қосымша шарттар	19
19-тарау. Дауларды шешу тәртібі	19

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамының қаржы ұйымдары алдындағы экспорттаушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру қағидалары (бұдан әрі-Қағидалар) Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілеріне, «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамының Жарғысына және ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленді және экспорттаушылардың міндеттемелері бойынша берілген (шығарылған) кепілдіктер бойынша төлемдерді жүзеге асыруға байланысты экспорттаушының қаржы ұйымдары алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру шарттарын жасасу шарттары мен тәртібін айқындайды.

2. Осы Қағидалардың талаптары бойынша бұдан әрі «Сақтандырушы» деп аталатын «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамы Экспорттаушының қаржы ұйымдары алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру шарттарын (бұдан әрі - Сақтандыру шарты немесе шарт) жасасады.

2-тарау. Анықтамалар мен терминдер

3. Осы Қағидалардың мақсаты экспорттаушылардың міндеттемелері бойынша берілген (шығарылған) кепілдіктер бойынша төлемдерді жүзеге асыруға байланысты экспорттаушының қаржы ұйымдары алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандырудың үлгілік шарттарын айқындау болып табылады.

4. Осы Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) **Аппликant** - міндеттемелері мен тапсырмасы бойынша Бенефициардың пайдасына кепілдік берілетін экспорттаушы.

2) **Банкроттық**-занды күшіне енген сот шешімімен танылған Сақтанушының оны таратуға негіз болып табылатын дәрменсіздігі;

3) **Шартсыз франшиза** - Сақтандыру шартында белгіленген, Сақтандыру төлемінен шегерілетін сома. Шартсыз франшиза Сақтандыру сомасына пайызбен не абсолюттік мөлшерде белгіленеді;

4) **Бенефициар** - шетелдік контрагент, оның пайдасына кепілдік беріледі және осыған байланысты кепілдік бойынша талап қоюға құқығы бар;

Қағидалардың 4-тармағының 5) тармақшасы Қоғамның Директорлар кеңесінің 2025 жылғы «28» ақпандағы № 03 шешіміне сәйкес редакцияда жазылды

5) **Пайда алушы** - Сақтандыру сақтандыру шартына немесе Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне сәйкес сақтандырылған және сақтандыру төлемін алушы болып табылатын кепілгер. Сақтанушымен келісімінен туындайтын сақтандыру шарты бойынша белгілі бір міндеттерді орындағаннан кейін немесе сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру бойынша талап қойғаннан кейін пайда алушыны басқа тұлға алмастыра алмайды;

6) **Кепілгер** - Аппликantтың Бенефициар алдындағы міндеттемелері бойынша бенефициардың пайдасына кепілдік беретін (шығаратын) қаржы ұйымы.

7) **Кепілдік**- оған сәйкес Аппликant Бенефициар алдындағы өз міндеттемелерін орындамаған және (немесе) тиісінше орындамаған кезде кепілгер бенефициарға осы жазбаша келісімде (хабарламада) көрсетілген белгілі бір ақшалай соманы төлейтін жазбаша келісім (хабарлама). Кепілдік Келісімшарттың жасалуына және (немесе) орындалуына байланысты кепілдік беру туралы шарттың талаптарымен Кепілгермен Бенефициардың пайдасына беріледі (шығарады). Осы Қағидалар шеңберінде кепілдіктерге: аванстық төлемді қайтару кепілдігі, келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындау кепілдігі, тендерлік кепілдік және кепілгер берген (шығарған) кепілдіктердің өзге де түрлері жатқызылуы мүмкін;

8) **Сақтандыру шарты**- экспорттаушының міндеттемелері бойынша берілген (шығарылған) кепілдіктер бойынша төлемдерді жүзеге асыруға байланысты экспорттаушының қаржы ұйымы алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру шарты, оған сәйкес сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеуге міндеттенеді, ал Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде пайда алушыға сақтандыру төлемін сақтандыру шартында айқындалған сақтандыру сомасы шегінде жүзеге асыруға міндеттенеді;

9) **Кепілдік беру туралы шарт** - Кепілгер мен Аппликант арасындағы Аппликанттың Бенефициар алдындағы міндеттемелері бойынша Бенефициардың пайдасына кепілдік беру (беру, шығару) туралы жазбаша келісім.

10) **Шетелдік контрагент** - Сатып алушы, Тапсырыс беруші ретінде әрекет ететін және экспорттаушымен келісімшарт жасасқан шет мемлекеттің заңды немесе жеке тұлғасы;

11) **Келісімшарт**- экспорттаушы мен шетелдік контрагент арасындағы қазақстандық тауарлардың, жұмыстардың, қызмет көрсетулердің экспортына арналған жазбаша келісім;

12) **Күту кезеңі**-Сақтандыру шартында белгіленген уақыт кезеңі, ол өткеннен кейін Сақтандыру жағдайы басталған болып есептеледі. Күту кезеңі Сақтандырушы пайда алушыдан сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлама алғаннан кейін келесі күні басталады;

13) **Сақтандырушы** – сақтандыру шартына сәйкес сақтандыруды жүзеге асыратын, яғни сақтандыру жағдайы басталған кезде шартта белгіленген сақтандыру сомасы шегінде пайда алушының пайдасына сақтандыру төлемін жүргізуге міндетті «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамы;

14) **Сақтанушы**- Сақтандырушымен Сақтандыру шартын жасасқан Аппликант;

15) **Сақтандыру төлемі** - Сақтандырушы Пайда алушыға Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандыру сомасы шегінде төлейтін, қазақстандық теңгемен көрсетілген ақша сомасы;

Қағидалардың 2-тармағы Қоғамның Директорлар кеңесінің 2025 жылғы «28» ақпандағы № 03 шешіміне сәйкес 15-1) тармақшамен толықтырылды

15-1) **Сақтандыру қорғанысы** - сақтандыру жағдайы немесе сақтандыру шартында айқындалған өзге де оқиға сақтандыру төлемі арқылы басталған кезде пайда алушының заңды мүліктік мүдделерін қорғау жөніндегі қатынастар кешені;

16) **Сақтандыру сыйлықақысы**-Сақтанушы Сақтандырушыға Сақтандыру жағдайы басталған кезде Пайда алушыға Сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде Сақтандыру төлемін жүргізуге міндеттемелер қабылдағаны үшін төлеуге міндетті, қазақстандық теңгемен көрсетілген ақша сомасы;

17) **Сақтандыру сомасы** - Сақтандыру объектісі Сақтандырылған және Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін қазақстандық теңгемен көрсетілген ақша сомасы;

18) **Сақтандыру тәуекелі**- Пайда алушы үшін залалға әкеп соғатын оқиғаның басталған жағдайына осы Сақтандыру шарты жасалатын болжамды оқиға Сақтандыру оқиғасы);

19) **Сақтандыру оқиғасы** - нәтижесінде сақтанушының мүліктік мүдделеріне залал келтірілуі мүмкін және кейіннен сақтандыру жағдайы деп танылуы мүмкін оқиға;

20) **Сақтандыру оқиғасы** - басталған кезде Сақтандыру шарты Сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейтін оқиға;

21) **Сақтандыру мүддесі**- бұл Сақтанушының тәуекелдердің алдын алудағы және Сақтандыру жағдайының басталуына жол бермеудегі мүліктік мүдделері;

22) **Залал**- Пайда алушының кепілдік бойынша төлемдерді жүзеге асыруы салдарынан туындайтын және кепілдік беру туралы шартқа орай Сақтанушының өтеуіне жататын залалы. Осы Қағидалар шеңберінде залал деп Сақтанушының Пайда алушының Бенефициардың пайдасына кепілдік бойынша төлемді жүзеге асыру нәтижесінде пайда алушы алдындағы берешегінің тек қана сомасын түсіну керек. Залал анықтамасына Пайда алушы алдындағы Сақтанушыға жіберілген пайданы, тұрақсыздық айыбын, айыппұлдарды, өсімпұлдарды,

есептелген және мерзімі өткен сыйақыларды, комиссияларды және кепілдік беру туралы шартта көзделген өзге де төлемдерді, моральдық залалды, сот шығындарын және кепілдік беру туралы шарт бойынша берешекті өндіріп алу үшін сот органдарына жүгінуіне байланысты шығыстарды, сондай-ақ басқаның ақшасын заңсыз пайдаланудан келтірілген шығындарды өтеу (төлеу) бойынша берешегінің пайда болуы енгізілмейді;

23) **Қаржы ұйымы** - қаржылық қызмет көрсету жөніндегі кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыратын және Кепілдік беруге (шығаруға) құқығы бар заңды тұлға;

24) **Экспорттаушы** - қазақстандық тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді экспорттайтын заңды тұлға немесе жеке кәсіпкер.

Жоғарыда көрсетілген ұғымдар, егер Қағидаларда өзгесі көзделмесе, Қағиданың мәтіні бойынша жалғыз немесе көпше түрде, бас немесе кіші әріппен жазылғанына қарамастан, осы тарауда айқындалған мағынада түсініледі.

3-тарау. Сақтандыру объектісі

5. Сақтандыру объектісі Сақтанушының Пайда алушыға шығынды өтеу міндетіне байланысты мүлктік мүдделері болып табылады.

4-тарау. Сақтандыру жағдайлары

6. Осы Қағидалардың талаптары бойынша кепілдікке сәйкес кепілгердің бенефициардың пайдасына ақшалай соманы төлеуді жүзеге асыру нәтижесінде шығынның туындауы сақтандыру жағдайы болып табылады.

7. Сақтандыру жағдайы осы тарауда және сақтандыру шартында айқындалған және залал келтірген оқиғаның басталу фактісі болып табылады.

8. Сақтандыру жағдайы ретінде қарастырылатын оқиға төменде аталған барлық белгілерге ие болуы тиіс:

1) оқиғаның басталу ықтималдығы мен кездейсоқтығы;

2) оқиғаның нақты уақытына немесе орнына, сондай-ақ оқиғаның басталуы нәтижесіндегі залалдың мөлшеріне қатысты болжамсыздық;

3) оқиға сөзсіз және объективті түрде Сақтандыру шартының қолданылуы шегінде, бұл туралы оның тараптары немесе, кем дегенде, Сақтанушы көрінеу білген немесе алдын ала хабардар болған, болуы тиіс деген қауіптің болмауы;

4) оқиғаның басталуында Сақтанушының мүлктік мүддесі үшін теріс, тиімсіз экономикалық салдарлар бар;

5) оқиғаның басталуы Сақтанушының ерік білдіруімен және (немесе) ниетімен байланысты емес және пайда табу және (немесе) ұтысты (алыпсатарлық тәуекел) алу мақсатын көздемейді.

5-тарау. Сақтандыру шартын жасасу тәртібі

9. Сақтандыру шарты сақтандыру шартының ажырамас бөлігі болып табылатын осы Қағидалардың талаптарына сәйкес Сақтанушы мен пайда алушының жазбаша өтініштері негізінде жасалады.

10. Сақтандыру шартын жасасу үшін Сақтандырушы Сақтанушыдан Сақтандыру тәуекелін сипаттайтын құжаттарды талап етуі мүмкін;

11. Сақтанушы Сақтандырушының жазбаша сұрауларына жауаптарды қоса алғанда, Сақтандыру шартын жасасу үшін ұсынылған деректердің дұрыстығы мен толықтығы үшін жауапты болады.

12. Сақтандыру шарты жазбаша нысанда жасалады және мыналарды қамтуы тиіс:
- 1) сақтандырушының атауы, орналасқан жері және банктік деректемелері;
 - 2) тегі, аты, әкесінің аты (егер ол көрсетілсе куәландыратын құжатта болған жағдайда) және тұрғылықты жері сақтанушының (егер ол жеке тұлға болып табылса) немесе оның атауы, орналасқан жері және банктік деректемелері (егер ол заңды тұлға болса);
 - 3) сақтандыру объектісін көрсету;
 - 4) сақтандыру жағдайын көрсету;
 - 5) сақтандыру сомасының мөлшері, сақтандыру төлемін жүзеге асыру тәртібі мен мерзімдері;
 - 6) сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (сақтандыру сыйлықақыларының мөлшері - сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеу кезінде), оларды төлеу тәртібі мен мерзімдері;
 - 7) арттың жасалған күні және қолданылу мерзімі;
 - 8) пайда алушы туралы нұсқау;
 - 9) шарттың (сақтандыру полисінің) нөмірі, сериясы;
 - 10) шарт талаптарына өзгерістер енгізу жағдайлары мен тәртібі;
 - 11) сақтанушының шарт жасасу кезінде сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, сақтандырушыға дереу хабарлау міндеті;
 - 12) сақтанушыны және (немесе) пайда алушыны сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті жетіспейтін құжаттар туралы хабардар ету мерзімдері;
 - 13) сақтандыру сомасы, сақтандыру төлемі және сақтандыру сыйлықақысы валютасының түрі;
 - 14) сақтанушының сәйкестендіру нөмірін, резиденттік белгісін және экономика секторын көрсету;
 - 15) пайда алушының сәйкестендіру нөмірін, резиденттік белгісін және экономика секторын көрсету;
 - 16) сақтандыру мүддесінің болуы;
 - 17) шартсыз франшиза туралы талап.
13. Тараптардың келісімі бойынша сақтандыру шартына өзге де талаптар енгізілуі мүмкін.
14. Сақтандыру шартында көрсетілуге тиіс талаптардың толық еместігі үшін сақтандырушы жауапты болады. Сақтандыру шарты бойынша оның жекелеген талаптарының толық болмауы салдарынан дау туындаған жағдайда, дау сақтанушының пайдасына шешіледі.
15. Заңды тұлға болып табылатын сақтанушы және (немесе) пайда алушы сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде қайта ұйымдастырылған кезде оның сақтандыру шарты бойынша құқықтары мен міндеттері Сақтандырушының келісімімен Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде айқындалған тәртіппен тиісті құқықтық мирасқорға ауысады.
16. Сақтандыру шарттары Тараптар арасында электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу арқылы электрондық нысанда жасала алады.

6-тарау. Сақтандыру оқиғаларынан болдырмау және сақтандыруды шектеу

17. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру қорғанысы мынадай сақтандыру жағдайларының туындауы нәтижесінде туындаған залалдарды өтемейді:
- 1) ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивті ластанудың, соғыс қимылдарының, азаматтық соғыстың, кез-келген түрдегі халық толқуларының, жаппай тәртіпсіздіктердің немесе ереуілдердің әсері;
 - 2) сақтандыру шартын жасасу сәтіне дейін туындаған оқиғалар;

3) Сақтанушының кепілдіктермен операциялар жүргізуді реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамасын, сондай-ақ халықаралық сауда палатасы жариялайтын, сақтандыру жағдайының басталуына тікелей немесе жанама әкеп соққан кепілдікті және (немесе) кепілдік беру туралы шартты орындамауына және (немесе) тиісінше орындамауына себеп-салдарлық байланыстағы халықаралық әдет-ғұрыптар мен қағидаларды бұзуы;

4) осы Қағидалардың 3-тарауында көрсетілген және сақтандыру шартында көрсетілмеген оқиғаларға байланысты емес оқиғалар.

5) сақтандырушының жазбаша келісімінсіз үшінші тұлғаларға кепілдік және (немесе) кепілдік беру туралы шарттан туындайтын құқықтарды және (немесе) міндеттемелерді беру;

6) сақтандыру шартын жасасу күніне және (немесе) сақтандыру шартын ұзарту күніне орын алған мемлекеттік органның іс-әрекеттері

18. Егер осы Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтандырушы мыналар үшін жауапты болмайды:

1) Сақтандыру сомасының мөлшерінен асатын не Сақтандыру шартында көзделмеген шығындарды өтеу туралы кез келген талаптар;

2) мыналарға байланысты туындаған немесе осылармен байланысты кез келген залал немесе шығыстар:

- кез келген ядролық отыннан немесе кез келген ядролық қалдықтардан ластанудан немесе радиоактивтіліктен немесе ядролық отынды жағу нәтижесінде иондаушы сәулеленулермен;

- кез келген ядролық қондырғының, реактордың немесе оларды ядролық құрастырудың, сондай-ақ ядролық компоненттің радиоактивті, уытты, жарылыс қаупі бар немесе басқа да қауіпті немесе ластаушы қасиеттерімен;

- атомдық немесе ядролық реакцияны және/немесе синтезді, сондай-ақ басқа да ұқсас реакцияларды, радиоактивті күш немесе заттарды пайдалана отырып, кез келген әскери қарумен;

- радиоактивті, уытты, жарылғыш қаупі бар немесе басқа қауіпті немесе ластаушы қасиеттері бар кез келген радиоактивті заттармен байланысты, осы аталғандардың салдарынан туындаған немесе осыларға қатысты Залалдар немесе шығындар. Бұл тармақша ядролық отыннан басқа, егер мұндай изотоптар коммерциялық, ауыл шаруашылығы, медициналық, ғылыми немесе басқа да осындай бейбіт мақсаттарда дайындалса, тасымалданса, сақталады немесе пайдаланылса, радиоактивті изотоптарға қолданылмайды;

- кез келген химиялық, биологиялық, биохимиялық немесе электромагниттік қарудың әсері.

19. Сақтандыру шартында көрсетілген өзге де негіздерден басқа, сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы үшін мыналар негіз болып табылады:

1) сақтанушының сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтерді хабарлауы;

2) пайда алушының осы Қағидаларда көзделген суброгация жөніндегі шарттарды бұза отырып, залалға жауапты адамнан немесе үшінші тараптан залалды толық не ішінара өтеуін алуы;

3) сақтанушының сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу мән-жайларын тексеруде және ол келтірген залалдың мөлшерін белгілеуде кедергі жасауы;

4) Пайда алушының Суброгация бойынша талаптарды орындамауы;

5) сақтанушының немесе пайда алушының Қағидалардың 7-тарауында көрсетілген қандай да бір кепілдіктерді сақтамауы;

6) пайда алушының және (немесе) Сақтанушының шетелдік контрагентпен үлестес болуы;

7) Сақтанушының шығынды азайту бойынша шараларды қасақана қабылдамауы;

8) сақтанушыға және (немесе) пайда алушыға сақтандыру жағдайының басталуы туралы белгілі болған сәттен бастап 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде сақтанушының және (немесе) пайда алушының сақтандыру жағдайының белгілері бар және (немесе) салдары

сақтандыру жағдайының басталуы мүмкін оқиғаның басталғаны туралы хабарламауы немесе уақтылы хабарламауы;

9) Пайда алушының Сақтанушыға талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ Сақтандырушыға талап ету құқығын өткізу үшін қажетті құжаттарды беруден бас тартуы негіз болып табылады.

20. Сақтандыру шартында сақтандыру жағдайларынан өзге де ерекшеліктер және сақтандырудың өзге де шектеулері көзделуі мүмкін.

21. Біріккен Ұлттар Ұйымының Қауіпсіздік Кеңесі немесе Қазақстан Республикасы Үкіметі тарапынан санкциялар, тыйымдар және өзге де шектеулер қойылғанға дейін жасалған қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша міндеттемелерді орындауды аяқтауға рұқсат алу жағдайларын қоспағанда, егер қандай да бір бөлігінде сақтандыру қорғанысы, сақтандыру төлемі сақтандырушы үшін не оның органы үшін Біріккен Ұлттар Ұйымы Қауіпсіздік кеңесінің қарарларына не Қазақстан Республикасы Үкіметінің заңдарына немесе қаулыларына сәйкес сауда немесе экономикалық санкцияларға сәйкес санкциялар, тыйым салулар не шектеулер әкеп соғатын болса, сақтандырушы сақтандыру қорғанысын бермейді, сондай-ақ сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асыру бойынша міндеттемелерді орындамайды.

Қағидалар 22-бабы Қоғамның Директорлар кеңесінің 2026 жылғы «26» сәуірдегі № 06 шешіміне сәйкес баяндалған

22. Сақтандырушылар сақтандыру төлемінен немесе сақтандыру премиясын кері қайтарудан бас тарта алады, егер сақтандыру келісімшарты мерзімінен бұрын тоқтатылған жағдайда, сақтандыру келісімшарты сақтандыру алушы тарапынан заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастыру (жуу), терроризмді қаржыландыру және жаппай қалпына келтірілетін қаруды таратуға қаржыландыру мақсатында пайдаланылғаны туралы күдік туындаса, Қазақстан Республикасының заңнамасында және Қоғамның ішкі нормативтік құжаттарында қарастырылған тәртіппен.

7-тарау. Кепілдіктер

23. Сақтанушы мен Пайда алушы мыналарға кепілдік береді және осыларға келіседі:

1) олар Сақтандыру шарты бойынша Сақтандыру жағдайына әкелуі мүмкін Сақтандыру шартын жасау және/немесе қайта ұзарту күніне қандай да бір талаптарды, шарттарды немесе оқиғаларды білмейтінімен және Сақтанушы мен Пайда алушы ұсынған барлық ақпарат шынайы және дұрыс болып табылатынымен және ешқандай елеулі ақпарат жасырылмағанымен;

2) олар барлық жауапкершілікпен Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі кезінде әрекет ететінімен және егер олар Сақтандыру шартын жасамаса және шығынды болдырмау және азайту үшін барлық мүмкін болатын шараларды қабылдайтынымен;

24. Сақтанушы мен пайда алушы құпиялылықтың сақталуына кепілдік береді, яғни олар Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз кез келген Тарапқа, оның ішінде шетелдік контрагентке қандай да бір уақытта сақтандыру шартының болу фактісін ашпайды.

25. Сақтандыру шартында қосымша кепілдіктер мен айрықша талаптар көзделуі мүмкін.

8-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі мен орны

26. Сақтандыру шарты Сақтанушы Сақтандыру сыйлықақысын төлеген сәттен бастап, ал оны бөліп - бөліп төлеген кезде, егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, бірінші Сақтандыру жарнасын төлеген сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.

27. Сақтандыру шарты осы Қағидалардың 16-тарауына сәйкес өзінің қолданылуын тоқтатады.

28. Сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңі, егер Сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.

29. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру шартының қолданылу мерзімі кепілдіктің қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.

30. Сақтандыру шартының қолданылу орны (сақтандыру аумағы) Сақтандыру шартында көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

9-тарау. Сақтандыру сомасын айқындау тәртібі

31. Сақтандыру сомасы шарт тараптарының келісімімен пайда алушы кепілдік бойынша төлемді жүзеге асыру нәтижесінде туындауы мүмкін залал сомасы шегінде белгіленеді.

32. Сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандыру сомасының мөлшері пайда алушы жүзеге асырған кепілдік бойынша төлем сомасын негізге ала отырып, сақтандыру объектісінің құны негізінде тараптардың келісімі бойынша айқындалады.

10-тарау. Сақтандыру сыйлықақысы

33. Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру шартында белгіленеді. Сақтандырушы сақтанушыдан алған сақтандыру сыйлықақысы оған меншік құқығымен тиесілі.

34. Сақтандыру шарты бойынша төленуге жататын сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандырушы әзірлеген сақтандыру сомасына қолданылатын сақтандыру тарифтеріне сәйкес есептеледі. Сақтандыру сыйлықақысын сақтанушы біржолғы немесе мерзімді сақтандыру жарналары түрінде бөліп төлеуге тиіс. Сақтандыру сыйлықақысы қолма-қол ақшасыз түрде төленуі тиіс.

35. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын қолма-қол ақшасыз нысанда бір мезгілде не бөліп-бөліп төлеуге тиіс.

36. Сақтандыру сыйлықақысы мерзімі өткен сәттен бастап күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде сақтандыру сыйлықақысы төленбеген жағдайда сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатылады, бұл туралы сақтандырушы сақтанушыға және пайда алушыға хабарлайды.

37. Сақтанушы Сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлегенге дейін Сақтандыру жағдайы басталған кезде, егер Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын уақтылы төлеу жөніндегі міндеттемені бұзса, Сақтандырушының Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқығы бар.

11-тарау. Тараптардың құқықтары мен міндеттері

38. Сақтанушының мынадай құқықтары бар:

1) Сақтандырушыдан оның төлем қабілеттілігі мен қаржылық тұрақтылығы туралы ақпаратты талап етуге;

2) Сақтандырушыдан Сақтандыру шартының талаптарына сәйкес Пайда алушыға Сақтандыру төлемін жүзеге асыруды талап етуге.

3) сақтандыру шарты жоғалған жағдайда оның телнұсқасын алу;

4) Сақтандырушыдан Сақтандыру талаптарын, Сақтандыру шарты бойынша өзінің құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап етуге;

39. Сақтанушы міндетті:

1) Сақтандырушыға Сақтандыру тәуекелін бағалау және Сақтандырушының Сақтандыру шартын жасасу туралы шешім қабылдауы үшін өзіне белгілі барлық мән-жайлар туралы хабарлауға құқығы бар.

2) Сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдебарлық кезең үшін Сақтандыру сыйлықақысын толық көлемде төлеуге;

3) Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайларда өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, Сақтандырушыға дереу хабарлауға міндетті.

4) сақтандырушыға сақтандыру жағдайының белгілері бар және (немесе) оның салдары сақтандыру жағдайының басталуы болуы мүмкін оқиғаның басталғаны туралы сақтанушыға осындай оқиғаның басталғаны туралы белгілі болған сәттен бастап күнтізбелік 5 (бес) күн ішінде хабарлауға;

5) Залалды азайтуға шаралар қабылдау;

6) Сақтандырушыға Сақтандыру жағдайының себептері, барысы және салдары, келтірілген Залалдың сипаты мен мөлшері туралы айтуға мүмкіндік беретін өзінде бар барлық ақпаратты беруге міндетті.

7) Сақтандырушының бірінші талабы бойынша Сақтандырушының алдындағы Сақтандыру төлемі бойынша берешекті оның жазбаша хабарламасында көрсетілген мерзімде Сақтандырушының банктік шотына ақша аудару жолымен өтеуге, оның ішінде Сақтандырушының алдын ала жазбаша келісімімен өзінің меншік құқығындағы мүлкін дербес сату жолымен Сақтандырушының алдындағы берешекті өтеуге;

8) Сақтандырушыға өзіне ауысқан талап ету құқығын іске асыруға кедергі келтірмеуге;

9) Сақтандырушыға Сақтандырушының сұратуы келіп түскен күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде Сақтандырушыда Сақтандырушы алдында туындаған берешекті өтеу тәртібіне қатысты барлық құжаттар мен ақпаратты беруге;

10) Пайда алушының және (немесе) Сақтандырушының бірінші талап етуі бойынша олардың өкілдеріне Сақтанушының өндірістік (сауда) объектілерін тікелей қарау және (немесе) пайда алушыға және (немесе) Сақтандырушыға қажетті шарттарда (мерзімі, көлемі) қаржы-шаруашылық қызметі туралы құжаттар мен ақпаратты ұсыну арқылы оның қаржы-шаруашылық қызметін тексеру мүмкіндігін беру;

11) сақтандырушыға және пайда алушыға ол жіберген келісімшарттың барлық бұзушылықтары туралы, сондай-ақ сақтанушының келісімшарт бойынша және (немесе) кепілдік беру туралы шарт бойынша өз міндеттемелерін орындауына әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін барлық мән-жайлар туралы жазбаша хабарлауға;

12) пайда алушы кепілдік беру туралы шарт бойынша берешекті өтеу туралы талаптар қойған жағдайда, қалыптасқан жағдайда өз міндеттемелерін тиісінше орындауға барлық ақылға қонымды және қолжетімді шараларды қабылдауға;

13) келісімшарт бойынша міндеттемелердің орындалуы туралы ақпаратты ұсыну туралы Сақтандырушыдан жазбаша сұрау алған кезде оны алған күннен бастап 5 (бес) жұмыс күнінен кешіктірмейтін мерзімде Сақтандырушыға сұрау салуда көрсетілген ақпаратты жазбаша нысанда беруге;

14) банк деректемелері және (немесе) орналасқан жері өзгерген кезде 3 (үш) жұмыс күні ішінде сақтандырушыны және Пайда алушыны бұл туралы жазбаша хабардар етуге міндетті;

15) сақтандырушыға және пайда алушыға олар пайда болған сәттен бастап шетелдік контрагент тарапынан кез келген шағымдарды ұсыну;

16) Бенефициар кепілдік бойынша талап қойған жағдайда, сақтандырушының сұрауы бойынша растайтын құжаттарды қоса бере отырып, талап ету себептері туралы сақтандырушыға дереу хабарлауға, сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері,

барысы мен салдары, залалдың сипаты мен мөлшері туралы соттауға мүмкіндік беретін барлық қолда бар ақпаратты беруге;

17) сақтандырушы пайда алушының пайдасына сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін Сақтандырушының сұрауы бойынша 180 (бір жүз сексен) күнтізбелік күн ішінде Сақтандырушының пікірі бойынша негіздер болған кезде кепілдік және (немесе) кепілдік беру туралы шарт бойынша талаптардың заңсыздығын дәлелдеу жөніндегі заңды шаралар қабылдауға;

18) кепілдік және (немесе) кепілдік беру туралы шарт бойынша Талаптың заңсыздығы анықталған жағдайда сақтандырушыға пайда алушыдан немесе үшінші тұлғалардан, оның ішінде бенефициардан төленген соманы қайтару бойынша толық жәрдем көрсетуге;

19) сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан және кепілдік және (немесе) кепілдік беру туралы шарт бойынша талаптың заңдылығы белгіленгеннен кейін сақтандырушының алдында (оның сақтанушыға қойылатын талап құқығының мөлшерінде) өзінің барлық мүлкімен жауап беруге міндетті;

Қағидалардың 39-тармағы Қоғамның Директорлар кеңесінің 2026 жылғы «26» сәуірдегі № 06 шешіміне сәйкес 20) тармақшамен толықтырылды

20) Кепілдік беру туралы Келісімде Аппликанттың (Экспорттаушының) өнеркәсіпті мемлекеттік ынталандыру шараларын жасау кезінде кері міндеттемелерді анықтау және қолдану туралы нормативтік-құқықтық актілерде көзделген кері міндеттемелерді орындау міндетін, сондай-ақ растайтын құжаттарды ұсынуды қарастыру.

40. Сақтандырушының мынадай құқықтары бар:

1) пайда алушы мен Сақтанушы ұсынған ақпарат пен құжаттарды, сондай-ақ сақтанушының және (немесе) пайда алушының кепілдік және (немесе) кепілдік беру туралы шарттың талаптары мен талаптарын орындауын тексеруге;

2) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен мән-жайларын өз бетінше анықтау, оның ішінде сақтанушыға, пайда алушыға, шетелдік контрагентке және өзге де тұлғаларға сұрау салулар жіберуге;

3) пайда алушы мен сақтанушыдан сақтандыру жағдайы фактісін және оның туындау мән-жайларын анықтау үшін қажетті ақпаратты талап етуге;

4) осы Қағидалардың 16-тарауына сәйкес Сақтандыру шартын тоқтату;

5) Сақтанушының қаржылық жағдайын кез келген уақытта тексеру, оның ішінде, бірақ онымен шектелмей, сақтанушыдан Сақтанушының қаржылық жағдайын растайтын кез келген анықтамалар мен құжаттарды сұрауға;

6) Сақтанушының банктік шоттарындағы ақша сомасын қоса алғанда, Сақтанушының сақтандырушы алдындағы берешегін өтеу үшін сомалар жеткіліксіз болған кезде сақтандыру төлемі жүзеге асырылған жағдайда, сақтандырушы жетіспейтін соманы Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Сақтанушының өзге мүлкі есебінен алуға құқылы;

7) Сақтанушының кез келген банктік шоттарынан Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген тәртіппен сақтандыру төлемін жүзеге асыру нәтижесінде туындаған берешек сомасын алып қоюға (есептен шығаруға) не банктік шоттарды тікелей дебеттеу жолымен Сақтанушының банкінде ашылған банктік шоттардан ақшаны есептен шығаруға құқылы. Сақтандыру шарты және Сақтанушының Сақтандырушы алдындағы берешегін растайтын құжаттар Сақтанушының банктік шоттарын тікелей дебеттеу үшін негіз болып табылады;

8) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген тәртіппен үшінші тұлғалардың Сақтанушыдан берешекті өндіріп алу үшін тартуға;

9) Сақтанушыдан сақтандыру төлемі бойынша берешекті ерікті түрде төлеуден бас тартқан жағдайда өсімпұлды Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген мәжбүрлеу тәртібімен өндіріп алуға;

10) сақтандырушыда туындаған сақтанушыға талап ету құқығын үшінші тұлғаға беруге;

11) Сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін Сақтанушыдан сотқа дейінгі/сот тәртібімен Сақтандыру төлемі бойынша берешекті өтеуді талап етуге;

Қағидалардың 40-тармағы Қоғамның Директорлар кеңесінің 2026 жылғы «26» сәуірдегі № 06 шешіміне сәйкес 11-1) және 11-2) тармақшаларымен толықтырылды

11–1) сақтандырушыға сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкелетін жағдайлардың туындауы туралы хабарланған жағдайда, сақтандыру шартын өзгерту немесе қосымша сақтандыру жарнасын төлеуді талап ету үшін, Ережелердің 39-бабының 3-тармақшасына сәйкес. Егер Сақтанушы сақтандыру шартының шарттарын өзгертуге немесе сақтандыру жарнасын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқығы бар;

11–2) сақтандыру төлемінің мөлшерін анықтау кезінде, егер сақтандыру жағдайы белгілі бір сақтандыру жарнасын төлеуге дейін орын алса, кешіктірілген сақтандыру жарнасын есепке алу керек. Сонымен қатар, алғашқы сақтандыру жарнасы толық көлемде және сақтандыру шартымен белгіленген мерзімде төленуі тиіс;

12) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де іс-әрекеттер жасауға құқылы.

41. Сақтандырушы:

1) Сақтанушы мен Пайда алушыны осы Қағидалармен таныстыруға және олардың талап етуі бойынша осы Қағидалардың көшірмесін ұсынуға (жіберуге);

2) Сақтанушы және (немесе) Пайда алушы оны жоғалтқан жағдайда, Сақтандыру шартының телнұсқасын беруге құқылы, одан кейін жоғалған Сақтандыру шарты жарамсыз деп есептеледі және ол бойынша Сақтандыру төлемі жүргізілмейді.

3) оқиға Сақтандыру жағдайы деп танылған жағдайда Сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде Сақтандыру төлемін жүргізуге;

4) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге міндетті;

5) егер осы шығыстар сақтандырушымен келісілген болса, пайда алушыға сақтандыру жағдайы басталған кезде шығындарды азайту үшін жұмсаған шығыстарын өтеу;

6) сақтанушы және (немесе) пайда алушы не олардың өкілдері сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайларда, сақтанушыны және (немесе) пайда алушыны жетіспейтін құжаттар туралы күнтізбелік 15 (он бес) күн ішінде хабардар етуге, бұл ретте күту кезеңі жетіспейтін құжаттарды алған күнге дейін тоқтатыла тұрады;

42. Пайда алушының құқығы бар:

1) Сақтандырушыдан оның төлем қабілеттілігі мен қаржылық тұрақтылығы туралы ақпаратты талап етуге;

2) Сақтандырушыдан Сақтандыру шартының талаптарына сәйкес Сақтандыру төлемін жүзеге асыруды талап етуге.

3) сақтандыру шарты жоғалған жағдайда оның телнұсқасын алу;

43. Пайда алушы:

1) Сақтандырушыға Сақтандыру тәуекелін бағалау және Сақтандырушының Сақтандыру шартын жасасу туралы шешім қабылдауы үшін өзіне белгілі барлық мән-жайлар туралы хабарлауға құқығы бар.

2) Қағидалардың 7-тарауында көрсетілген барлық шарттарға кепілдік беру және орындау;

3) сақтандырушыға сақтандыру шартын жасау және іске асыру үшін қажетті барлық мәліметтерді ұсыну;

4) сақтандырушыға келесі фактілер анықталған кезде ауызша және жазбаша кідіріссіз хабарлау:

- Бенефициар Кепілдік бойынша талап қоюға ниеттенеді;
- Бенефициар «ұзарту немесе төлеу» талабын қояды;
- Бенефициар Кепілдік бойынша талап қойды.

5) Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайларда өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса, Сақтандырушыға дереу хабарлауға міндетті.

6) сақтандырушыға сақтандыру жағдайының белгілері бар және (немесе) оның салдары сақтандыру жағдайының басталуы болуы мүмкін оқиғаның басталғаны туралы пайда алушыға осындай оқиғаның басталғаны туралы белгілі болған сәттен бастап күнтізбелік 5 (бес) күн ішінде хабарлауға;

7) Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушының алдын ала келісімімен іс-әрекеттерді жүзеге асыру;

8) Залалды азайтуға шаралар қабылдау;

9) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға болған кезде сақтандырушыға Қағидалардың 14-тарауында көрсетілген құжаттарды ұсыну;

10) Сақтандыру жағдайының басталуына жауапты адамға пайда алушының талап ету құқығын растайтын құжаттарды Сақтандырушыға тиісті түрде беру;

11) Сақтандырушыға Сақтандыру төлемі мөлшерінде соманы қайтару, егер ол жалған ақпарат беру арқылы алынғаны дәлелденсе;

12) Залалды сотқа дейін реттеу жөнінде қабылданған шаралар туралы Сақтандырушыға жазбаша түрде хабарлама жіберу;

13) Сақтандырушының жазбаша талабы бойынша Пайда алушы куәландырған шарттардың, төлем тапсырмаларының және мониторинг жүргізу мақсатында Сақтандырушы сұратқан Кредиттік досьеде қамтылған өзге де құжаттардың көшірмелерін беруге;

14) Сақтанушының оңалту немесе банкроттық рәсімі қозғалған жағдайда, егер осы рәсімдер Сақтандырушыға талап ету құқықтарын беру күніне дейін қозғалса, Пайда алушы кредиторлардың құрамына кіруге міндетті;

15) сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ішінде Сақтанушының қаржылық жай-күйіне мониторингті жүзеге асыру және сақтандырушының бірінші сұрау салуы бойынша: сақтанушының қаржылық жай-күйін және кепілдік беру туралы шарт бойынша Тараптардың міндеттемелерінің орындалуын растайтын кез келген анықтамалар мен құжаттарды қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей ақпарат беруге;

16) жүргізілген мониторинг қорытындылары бойынша Сақтанушының қаржылық жай-күйінің нашарлағаны туралы Сақтандырушыны жазбаша хабардар ету;

17) сақтандыру жағдайы басталған күннен бастап сақтанушыдан және (немесе) үшінші тұлғалардан залалды өтеу есебіне түсетін барлық төлемдерді пайда алушы қабылдауға және кепілдік беру туралы шарт бойынша берешекті өтеуге жіберуге тиіс. Бұл ретте Пайда алушы Сақтандырушыға мұндай төлемдердің түскені туралы жазбаша нысанда хабарлайды, ал Сақтандырушы өз кезегінде Сақтандыру төлемінің сомасын өтелген берешек сомасына азайтады;

18) сақтандырушы міндеттемелерді орындаған жағдайда, пайда алушы ешқандай негіздер мен мән-жайлар кезінде сақтанушының сақтандыру сомасы шеңберінде пайда алушы алдындағы берешегін ұлғайта алмайды;

19) Сақтандырушыға Сақтандыру төлемін жүзеге асыру нәтижесінде Сақтандырушы алған құқықтарды жүзеге асыруға кедергі келтірмеуге;

20) егер Пайда алушының әрекеттері сот шешімімен белгіленген талап ету құқығының Сақтандырушыға ауысуына кедергі жасаған жағдайда, Сақтандырушыға Сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде қайтаруға міндетті.

21) сақтандыру жағдайы басталған кезде пайда алушының сақтандыру нәтижесінде өтелген залалдар үшін жауапты сақтанушыға төленген сома шегінде сақтанушыға талап ету құқығының сақтандырушыға өтуін қамтамасыз ету.

12-тарау. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаю салдары

44. Пайда алушы сақтандыру шартында айқындалған мерзімдерде, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер етуі мүмкін болса, сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандырушыға хабарланған мән-жайларда өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы сақтандырушыға жазбаша хабарлауға міндетті.

45. Кез келген жағдайда мынадай өзгерістер маңызды деп танылады:

- 1) кепілдік және (немесе) кепілдік беру туралы шарттың талаптарын өзгерту;
- 2) кепілдік және (немесе) кепілдік беру туралы шарт бойынша тараптардың өзгеруі;
- 3) кепілдік берілетін мәмілелер шарттарын өзгерту;
- 4) келісімшарттың кез-келген шарттарын өзгерту.

46. Сақтандыру шартында сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер ететін басқа да елеулі өзгерістер ескертілуі мүмкін.

47. Пайда алушы осы Қағидалардың 44-тармағында көзделген міндеттерді орындамаған кезде Сақтандырушы Сақтандыру шартын бұзуды және Сақтандыру шартын бұзудан келтірілген залалдарды өтеуді талап етуге немесе Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес Сақтандыру төлемінің мөлшерін азайтуға не Сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.

13-тарау. Сақтанушының және (немесе) Пайда алушының Сақтандыру жағдайы басталған кездегі іс-әрекеттері

48. Сақтандыру жағдайының басталғанын, сондай-ақ ол келтірген Залалдарды дәлелдеу Сақтанушыға және (немесе) Пайда алушыға жүктеледі.

49. Сақтандыру жағдайының белгілері бар және (немесе) оның салдары сақтандыру жағдайының басталуы болуы мүмкін кез келген оқиға басталған кезде сақтанушы және (немесе) пайда алушы міндетті:

- 1) ықтимал шығындардың алдын алу немесе азайту бойынша шаралар қабылдау;
- 2) осы Қағидалардың 14-тарауында көрсетілген құжаттарды қоса алғанда, сақтандыру жағдайының басталғанын растайтын құжаттарды алу үшін шаралар қабылдау;

3) Сақтандыру шартында белгіленген мерзімде сақтандыру жағдайының белгілері бар және (немесе) оның салдары сақтандыру жағдайының басталуы болуы мүмкін кез келген оқиға туралы хабарламаны жіберу күнін анықтауға және істің барлық мән-жайларына қатысты қажетті ақпаратпен және құжаттамамен, атап айтқанда, осы оқиғаға тартылған адамдардың, оның ішінде талап қоюшылардың аттарын, атаулары мен мекенжайларын қоса алғанда, осы оқиғаға байланысты алынған ақпаратпен, құжаттармен қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін тәсілмен Сақтандырушыға хабарлауы;

4) дауды соттық реттеу кезінде Сақтандырушының сот шешім шығарғанға дейін «Дербес талаптарды мәлімдемейтін үшінші тұлға» ретінде іске кіру құқығына кедергі келтірмеу, сондай-ақ сот алдында «Дербес талаптарды мәлімдемейтін үшінші тұлға» ретінде Сақтандырушыны іске тарту туралы өтініш білдіруге;

5) сот талқылауына дейін және оның барысында қандай да бір іс-әрекеттер жасамауға, Сақтандырушымен алдын ала келіспей, Сақтандыру мәніне қатысты қаралатын істің мәні бойынша арыздар жасамауға міндетті.

50. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламау немесе уақтылы хабарламау, егер Сақтандырушының сақтандыру жағдайының басталғаны туралы уақтылы білгені дәлелденбесе не сақтандырушыда бұл туралы мәліметтердің болмауы оның сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндетіне әсер ете алмаса, оған сақтандыру төлемін төлеуден бас тарту құқығын береді.

51. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламау немесе уақтылы хабарламау егер ол сақтанушының және (немесе) пайда алушының еркіне тәуелді емес немесе сақтандыру шартымен дәлелді шарттарға жатқызылған себептерге байланысты болса және осы фактіні растайтын тиісті құжаттар ұсынылса, сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту үшін негіздеме болып табылмайды.

52. Сақтанушы және (немесе) Пайда алушы Сақтандырушының мүдделеріне қарсы бағытталған іс-әрекеттерді жасамауға, сондай-ақ: қандай да бір міндеттемелер қабылдамауға, жауапкершілікті мойындамауға, қандай да бір ұсыныстар қабылдамауға, Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз осы Сақтандыру жағдайына қатысы бар қандай да бір ымыраға келу төлемдерін жүргізбеуге міндетті.

53. *Ереженің 53-тармағы Қоғамның Директорлар кеңесінің 2025 жылғы «28» ақпандағы № 03 шешіміне сәйкес алынып тасталды.*

14-тарау. Сақтандыру жағдайының басталғанын және залал мөлшерін растайтын құжаттардың тізбесі

54. Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты Сақтанушы және (немесе) Пайда алушы тиісті талапты негіздейтін құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша нысанда береді.

55. Нәтижесінде залал келтірілген сақтандыру жағдайының туындау фактісі мен себебі сақтанушы және (немесе) пайда алушы ұсынатын құжаттармен расталуға тиіс.

56. Сақтандыру жағдайының басталғанын және Залал мөлшерін растайтын құжаттар мыналар болып табылады:

1) Сақтандырушының корпоративтік интернет-ресурсында орналастырылған нысанға сәйкес сақтандыру жағдайы туралы өтініш;

2) өкілге мүдделерді білдіруге сенімхат;

3) Сақтандыру шартының көшірмесі;

4) Кепілдік беру туралы шарттың көшірмесі;

5) Кепілдік көшірмесі;

6) Келісімшарттың көшірмесі;

7) кепілдік беру туралы шарттың талаптарына сәйкес Сақтанушының кепілдік бойынша төлеген сомасын өтеу (төлеу) қажеттілігі туралы, кепілдік шарттарында көзделген құжаттарды қоса бере отырып, пайда алушының сақтанушыға жазбаша талабының (хабарламасының) түпнұсқасы/көшірмесі;

8) кепілдік беру туралы шарт бойынша сақтанушының қолда бар міндеттемелерінің, оның ішінде мерзімі өткен міндеттемелерінің болуы және толық жазылуы туралы Пайда алушының анықтамасы;

9) Сақтандырушының тиісті талабы болған жағдайда кредиттік досьеден алынған материалдардың нотариалды куәландырылған көшірмелері/көшірмелері. Бұл ретте Сақтандырушы Сақтандырушының пікірі бойынша Сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтінішті қарау үшін қажетті құжаттардың белгілі бір тізбесін беруге тиіс;

10) Залал мөлшерінің есебін қоса бере отырып және Сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін Пайда алушының банктік деректемелерін көрсете отырып, Бенефициардың Кепілдік бойынша қойылған талаптарының ықтимал себептерін баяндай отырып жолдайтын Пайда алушының хаты;

11) кепілдік бойынша бенефициардың талабы бойынша жүзеге асырылған ақша аударымын растайтын құжат;

12) кепілдік беру туралы шарт бойынша қамтамасыз ету болып табылатын кепіл, кепіл, кепілдік, кепіл шарттарының және өзге де шарттардың көшірмесі (бар болса);

13) талап арыздың көшірмесі (бар болса);

14) пайда алушының талап арызы бойынша азаматтық іс қозғау туралы, сақтанушыдан кепілдік беру туралы шарт бойынша берешек сомасын өндіріп алу туралы сот ұйғарымының түпнұсқасы/көшірмесі (бар болса);

15) кепілдік беру туралы шарт бойынша сақтанушының берешек сомасын өндіріп алу туралы сот шешімінің түпнұсқасы (бар болса);

16) Залалдың себебі мен мөлшерін растайтын өзге де құжаттар.

57. Сақтандыру жағдайы туралы актіні Сақтандырушы немесе ол уәкілеттік берген тұлға жасайды. Егер Сақтандыру жағдайы туралы өтінішті тексеру кезінде Пайда алушыға Залал келтіру Сақтандыру оқиғасы нәтижесінде болмағаны анықталса, Сақтандыру жағдайы туралы акт жасалмайды. Бұл жағдайда Сақтандырушы ерікті нысандағы құжат жасайды, онда Сақтандыру жағдайы туралы акт жасаудың мүмкін еместігінің себептері көрсетіледі.

15-тарау. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру тәртібі мен талаптары

58. Пайда алушыдан сақтандыру жағдайының немесе сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуы туралы жазбаша өтініш алғаннан кейін, сондай-ақ Қағидалардың 14-тарауында көрсетілген құжаттарды ұсынғаннан кейін сақтандырушы сақтандыру шартында айқындалған мерзім ішінде мынадай әрекеттерді жүзеге асырады:

1) сақтандыру жағдайының немесе сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісін белгілейді;

2) пайда алушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің сәйкестігін тексереді;

3) оқиғаның фактісі мен себептерін анықтайды;

Қағидалардың 58-тармағының 4) тармақшасы Қоғамның Директорлар кеңесінің 2025 жылғы «28» ақпандағы № 03 шешіміне сәйкес редакцияда жазылды

4) оқиға сақтандыру жағдайы деп танылған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындайды.

Қағидалардың 59-тармағы Қоғамның Директорлар кеңесінің 2025 жылғы «28» ақпандағы № 03 шешіміне сәйкес редакцияда жазылды

59. Сақтандыру төлемін сақтандырушы сақтандыру жағдайы туралы өтініштің және сақтанушы және (немесе) пайда алушы ұсынған басқа да құжаттардың негізінде жүргізеді.

60. Сақтандыру төлемі шартсыз франшизаны ескере отырып, сақтандыру жағдайы нәтижесінде пайда алушы шеккен шығын мөлшерінде жүзеге асырылады. Сақтандыру төлемінің мөлшері былайша есептеледі:

Сақтандыру сомасы шегінде сақтандыру төлемі = Залал -Шартсыз франшиза.

61. Сақтандырушы мен Пайда алушының арасында берешекті өндіріп алу және залалдарды өтеу жөніндегі шығыстарды бөлу тәртібі жеке келісіммен айқындалады.

62. Сақтандырушы Пайда алушының ықтимал шығындарды азайту үшін оған орынды және қолжетімді шараларды қасақана қабылдамауы салдарынан туындаған шығындар бөлігінде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

63. Егер шарт тараптарының келісінде өзгеше көзделмесе, сақтандыру төлемі біржолғы төлеммен жүзеге асырылады.

64. Шығын сақтандыру төлемін жүзеге асыру күніне кепілдік беру туралы шарт бойынша берешекті өтеу бойынша сақтанушының пайда алушы алдындағы орындалмаған міндеттемесінің мөлшерінде, бірақ пайда алушы төлеген кепілдік сомасының мөлшерінен аспайтын мөлшерде айқындалады.

65. Залалдарды болдырмау немесе азайту мақсатында Пайда алушы шеккен шығыстарды, егер мұндай шығыстар қажет болса немесе тиісті шаралар сәтсіз болса да, бірақ Сақтандырушымен алдын ала келісілген болса да жүргізілген болса да, Сақтандырушы өтеуге тиіс. Мұндай шығыстар нақты мөлшерде, алайда Сақтандыру төлемінің және шығыстар өтемақысының жалпы сомасы Сақтандыру шартында көзделген Сақтандыру сомасынан аспайтындай етіп өтеледі.

66. Сақтандырушы сақтандыру төлемі туралы немесе сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдау үшін қажетті құжаттарды алғаннан кейін күту кезеңі өткеннен кейін 30 (отыз) жұмыс күні ішінде сақтандыру төлемі туралы немесе сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдайды, бұл туралы сақтанушыға және (немесе) пайда алушыға жазбаша нысанда хабарлайды. Егер сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдаса, ол бас тарту себебін жазбаша түрде негізді түрде уәждейді.

67. Сақтандырушы сақтанушыдан және (немесе) пайда алушыдан сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы хабарлама алған сәттен бастап күту кезеңі сақтандыру шартында көрсетіледі және күнтізбелік 120 (жүз жиырма) күннен аспауға тиіс.

68. Сақтандырушы, егер құқық қорғау органдары Пайда алушыға немесе Сақтанушыға немесе ол уәкілеттік берген адамдарға қатысты қылмыстық іс қозғаған және ол бойынша, егер осы мән-жайлар сақтандыру жағдайының басталуына байланысты болса, Пайда алушының немесе Сақтанушының қылмыс жасауға қатысуы дәлелденбеген, Пайда алушыға ақтау үкімін шығарған кезде анықтау немесе алдын ала тергеу сатысында қылмыстық іс тоқтатылғанға дейін мән-жайларға тексеру жүргізілген жағдайда ғана, сондай-ақ ҚР Қылмыстық заңнамасына сәйкес Пайда алушының іс-әрекеттерінде құқыққа қайшы болмауын көрсететін басқа да жағдайлар туындағанға дейін, егер аталған іс-әрекеттер сақтандыру жағдайының туындауына әкеп соққан мән-жайлармен байланысты болса, сақтандыру төлемін жүзеге асыруды кейінге қалдыра алады. Сақтандыру төлемін кейінге қалдыру апелляциялық сатыдағы соттардың, жоғары тұрған сатылардағы сот актілерін төмен тұрған сатыдағы соттардың қайта қарауы кезінде де болады.

69. Сақтандырушының Сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына Сақтанушы және (немесе) Пайда алушы сот тәртібімен шағымдануы мүмкін.

70. Пайда алушыға сақтандыру төлемі сақтандыру сомасы шегінде, оның ішінде сақтандыру сомасы толық төленгенге дейін бір немесе бірнеше рет жүзеге асырылуы мүмкін, бұл ретте сақтандыру қорғаудың қолданылуы сақтандыру сомасы толық төленгенге дейін тоқтатылмайды.

71. Сақтандырушы Сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асырмағаны үшін Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабына сәйкес жауапты болады.

16-тарау. Сақтандыру шартын тоқтату талаптары

72. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтандыру шартының қолданылуы Сақтандыруды қорғаудың бүкіл қолданыс кезеңі ішінде жалғасады. Бұл ретте Сақтандыру сомасы жүзеге асырылған Сақтандыру төлемінің сомасына азайтылады. Сақтандыру төлемін жүзеге асыру кезінде толық мөлшерде Сақтандыру сомасын Сақтандыру Шартының қолданылуы тоқтатылады.

73. Тараптар Шарттың қалған қатысушылары келіскен жағдайда Шарт тараптарының жеке келісімін жасасу жолымен Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға құқылы.

74. Сақтандыру шарты мынадай жағдайлардың бірі бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылады:

- 1) Сақтандыру объектісі жоқ болғанда;
- 2) Сақтандыру жағдайының басталу мүмкіндігі жойылды және Сақтандыру тәуекелінің болуы Сақтандыру жағдайынан өзге жағдайлар бойынша тоқтатылғанда;
- 3) «Сақтандыру қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енгенде;
- 4) Сақтанушының сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлеу мерзімі өткен сәттен бастап күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру

жарнасын) төлемей;

5) заңнамада көзделген өзге де жағдайларда жүзеге асырылады.

Сақтандыру шарты сақтандыру шартын тоқтату үшін негіз ретінде осы тармақта көзделген мән-жайлар туындаған кезден бастап тоқтатылған болып есептеледі, бұл туралы мүдделі Тарап дереу, бірақ растайтын құжаттардың көшірмелерін ұсына отырып, 10 (он) жұмыс күнінен кешіктірмей басқа Тараптарды жазбаша хабардар етуге тиіс. Бұл ретте мұндай жазбаша хабарлама Сақтандыру шартын тоқтату фактісінің құжаттамалық растамасы болып табылады, ал Сақтандырушының Сақтандыру қолданылған уақытқа барабар Сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігіне құқығы болады.

75. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату Сақтандырушының кінәсінен оның талаптарының орындалмауынан туындаған жағдайларда, соңғысы Сақтанушыға ол төлеген Сақтандыру сыйлықақысын не сақтандыру жарналарын толық қайтаруға міндетті.

17-тарау. Суброгация

76. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға Пайда алушының сақтандыру нәтижесінде өтелген Залалдар үшін жауапты тұлғаға төленген сома шегінде талап ету құқығы ауысады.

77. Пайда алушы сақтандыру төлемін алған кезде сақтандырушыға қолында бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді дереу беруге және сақтандырушының өзіне өткен талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді оған хабарлауға міндетті.

78. Сақтандыру жағдайы нәтижесінде туындаған залалды өтеу бойынша залалдарға жауапты тұлға немесе үшінші тарап жүзеге асырған өтем Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін Сақтандырушыға тиесілі болады. Пайда алушы осы өтемдер туралы Сақтандырушыға дереу хабарлауға және оларды алған сәттен бастап 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде Сақтандырушыға беруге міндетті.

79. Егер Пайда алушы Сақтандырушы өтеген Залалдар үшін жауапты тұлғаға талап қою құқығынан бас тартса немесе Пайда алушының кінәсінен бұл құқықты жүзеге асыру мүмкін болмаса, Сақтандырушы Сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде жүзеге асырудан босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

18-тарау. Қосымша шарттар

80. Тараптардың келісімі бойынша осы Қағидаларға сәйкес жасалатын сақтандыру шартына ерекше шарттар (сақтандыру ескертпелері, ұйғарымдар, алып тастаулар және т.б.) енгізілуі мүмкін.

81. Сақтандыру шартына барлық өзгерістер мен толықтырулар Тараптардың уәкілетті өкілдері оларды жазбаша ресімдеген және қол қойған жағдайда заңды күші болады.

19-тарау. Дауларды шешу тәртібі

82. Осы Қағидалардың негізінде жасалған Сақтандыру шартынан туындайтын дауларды тараптар тікелей келіссөздер жолымен қарайды.

83. Сақтандыру шартының тараптары дау сот органдарына жүгінгенге дейін келіссөздер жолымен шешілмеген кезде туындаған келіспеушіліктің себептерін негіздей отырып, басқа Тараптарға жазбаша наразылық жіберуге міндетті.

84. Шағым екі апта мерзімде қаралуы тиіс.

85. Егер шағым толық немесе ішінара қабылданбаған болса не шағымға жауап Қағидалардың 84-тармағында көрсетілген мерзім өткеннен кейін алынбаған жағдайда, тарап Сақтандырушының нақты орналасқан жерінің соттылығы бойынша сотқа жүгінуге құқылы.

Келісу парағы

Жоба бойынша: «Қазақстанның экспорттық-кредиттік агенттігі» акционерлік қоғамының Экспорттаушының қаржы ұйымдары алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру қағидалары

Әзірлеуші: Сақтандыру және кепілдік департаменті

ІНҚ иесі: Сақтандыру және кепілдік департаменті

Лауазымның атауы	Тегі, аты, әкесінің аты (бар болса)	Қолы	Қол қойылған күні
Басқарма Төрағасының Орынбасары	Мукажанов Куаныш Амангельдиевич		
Құқықтық қамтамасыз ету департаментінің директоры	Нурмухамбетов Серик Кайдарович		
Тәуекелдерді басқару департаментінің директоры	Шабарбаева Лейла Галымжановна		
Комплаенс-қызметінің басшысы	Жакаева Асель Сейтжановна		
Андеррайтинг департаментінің директоры	Куанбаев Эльдар Болатканович		
Талдау және жобалық басқару департаментінің директоры	Камбаров Тасболат Мырзабекович		

Сақтандыру және кепілдік департаментінің директоры _____ Нуранов Д.А.